

Xenophon, *Memorabilien* III, 6: Eine Mission zum Wohle der Stadt

Sokrates knöpft sich Platons Bruder Glaukon vor, der ungeachtet seiner Unwissenheit unbedingt Politiker werden will.

Γλαύκωνα δὲ τὸν Ἀρίστωνος, ὅτ' ἐπεχείρει δημηγορεῖν¹ ἐπιθυμῶν προστατεύειν τῆς πόλεως οὐδέπω εἴκοσιν² ἔτη γεγονώς, τῶν ἄλλων οἰκείων τε καὶ φίλων οὐδεὶς ἐδύνατο παῦσαι ἐλκόμενόν³ ἀπὸ τοῦ βήματος⁴ καὶ καταγέλαστον⁵ ὄντα· Σωκράτης δὲ μόνος ἔπαυσεν.

5 Ἐντυχῶν⁶ γὰρ αὐτῷ πρῶτον μὲν εἰς⁷ τὸ ἐθελῆσαι ἀκούειν κατέσχευε τοιάδε λέξας·

Ἦνθα Γλαύκων, ἔφη, προστατεύειν διανενόησαι⁸ τῆς πόλεως;

Ἐγώ, ἔφη, ὦ Σώκρατες.

10 Νὴ Δί', ἔφη, καλὸν γάρ. Δῆλον γὰρ ὅτι, ἐὰν τοῦτο διαπράξῃ, δυνατὸς μὲν ἔσει αὐτὸς τυγχάνειν, ὅτου⁹ ἂν ἐπιθυμῆς, ἱκανὸς δὲ τοὺς φίλους ὠφελεῖν, αὐξήσεις δὲ τὴν πατρίδα, ὀνομαστός δ' ἔσει πρῶτον μὲν ἐν τῇ πόλει, ἔπειτα ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἴσως δ', ὡς περ Θεμιστοκλῆς, καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις· ὅπου δ' ἂν ᾖς, πανταχοῦ περίβλεπτος¹⁰ ἔσει.

Ταῦτ' οὖν ἀκούων ὁ Γλαύκων ἐμεγαλύνετο¹¹ καὶ ἠδέως παρέμενε.

15 Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Σωκράτης· Οὐκοῦν, ἔφη, τοῦτο μὲν, ὦ Γλαύκων, δῆλον, ὅτι, εἴπερ τιμᾶσθαι βούλει, ὠφελητέα¹² σοι ἢ πόλις ἐστί;

Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη.

Πρὸς θεῶν, ἔφη, μὴ ἀποκρύψῃ, ἀλλ' εἶπον ἡμῖν, ἐκ τίνος ἄρξῃ¹³ τὴν πόλιν εὐεργετεῖν.

Ἐπεὶ δὲ ὁ Γλαύκων διεσιώπησεν¹⁴, Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, πλουσιωτέρα γ' ἂν εἴη προσόδων¹⁵ αὐτῇ πλειόνων γενομένων;

20 Εἰκὸς γοῦν, ἔφη.

Λέξον δὴ, ἔφη, πόσαι αἱ πρόσοδοί τε τῇ πόλει καὶ αἱ δαπαναί¹⁶ εἰσι; Δῆλον γὰρ, ὅτι ἔσκεψαι.

Ἄλλὰ μὰ Δί', ἔφη ὁ Γλαύκων, ταῦτά γε οὐκ ἐπέσκεμμαι.

¹ δημ-ηγορέω	öffentliche Reden halten
² εἴκοσιν	zwanzig
³ ἔλκω	ziehen
⁴ τὸ βῆμα, -ατος	Rednerpult
⁵ κατα-γέλαστος	lächerlich
⁶ ἐν-τυχάνω τινί	jdm. begegnen
⁷ εἰς	hier zum Ausdruck des Zwecks
⁸ δια-νοέομαι	beabsichtigen
⁹ ὅ-του	Nebenform zu οὐ-τινος
¹⁰ περί-βλεπτος	hoch angesehen
¹¹ μεγαλύνομαι	stolz sein
¹² ὠφελητέα ἐστίν	adiuvanda est
¹³ ἄρχομαι ἐκ τίνος	mit etwas den Anfang machen
¹⁴ δια-σιωπάω	stumm bleiben
¹⁵ αἱ πρόσ-οδοί	Einkünfte
¹⁶ αἱ δαπαναί	Ausgaben

- Οὐκοῦν, ἔφη, τὸ πλουσιωτέραν τὴν πόλιν ποιεῖν ἀναβαλούμεθα¹⁷.
- Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, ἔφη ὁ Γλαύκων, δυνατὸν ἐστὶ καὶ ἀπὸ πολεμίων τὴν πόλιν πλουτίζειν.
- 25 Νῆ Δία σφόδρα γ', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐάν τις αὐτῶν κρείττων ᾦ· ἥττων δὲ ὦν καὶ τὰ ὄντα προσαποβάλοι¹⁸ ἄν.
- Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη.
- Οὐκοῦν, ἔφη, τὸν γε βουλευσόμενον πολεμεῖν τὴν τε τῆς πόλεως δύναμιν καὶ τὴν τῶν ἐναντίων εἰδέναι δεῖ.
- 30 Ὅρθῶς λέγεις, ἔφη.
- Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, λέξον ἡμῖν τῆς πόλεως τὴν τε πεζικὴν καὶ τὴν ναυτικὴν δύναμιν, εἶτα τὴν τῶν ἐναντίων.
- Ἄλλὰ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐκ ἂν ἔχοιμί σοι οὕτω γε ἀπὸ στόματος¹⁹ εἰπεῖν.
- Ἄλλ' εἰ γέγραπταί σοι, ἔνεγκε, ἔφη· πάνυ γὰρ ἠδέως ἂν τοῦτο ἀκούσαιμι.
- 35 Ἄλλὰ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐδὲ γέγραπταί μοί πω.
- Οὐκοῦν, ἔφη, καὶ περὶ πολέμου, ὅταν μηκέτι εἰκάζωμεν²⁰, ἀλλ' ἤδη εἰδῶμεν²¹, τότε συμβουλευσομεν;
- ἴσως²², ἔφη ὁ Γλαύκων, βέλτιον.
- Ἄλλ' ἐκείνου γέ τοι, ἔφη, οἶδ', ὅτι οὐκ ἠμέληκας²³, ἀλλ' ἔσκεψαι, πόσον χρόνον ἰκανός ἐστιν ὁ ἐκ τῆς χώρας γιγνόμενος σίτος²⁴ τρέφειν²⁵ τὴν πόλιν, καὶ πόσου εἰς τὸν ἐνιαυτὸν δεῖται.
- 40 Λέγεις, ἔφη ὁ Γλαύκων, παμμέγεθες²⁶ πρᾶγμα, εἴ γε καὶ τῶν τοιούτων ἐπιμελεῖσθαι²² δεήσει.
- Ἄλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Σωκράτης, οὐδ' ἂν τὸν ἑαυτοῦ ποτε οἶκον καλῶς τις οἰκήσειεν, εἰ μὴ πάντα μὲν εἴσεται²⁷, ὦν δεῖται. Ἄλλ' ἐπεὶ ἡ μὲν πόλις ἐκ πλειόνων ἢ μυρίων οἰκιῶν συνέστηκε²⁸, χαλεπὸν δ' ἐστὶν ἅμα τοσοῦτων οἰκῶν ἐπιμελεῖσθαι, πῶς οὐχ ἕνα τὸν τοῦ θεοῦ²⁹ πρῶτον ἐπειράθης αὐξῆσαι;
- Ἄλλ' ἔγωγ', ἔφη ὁ Γλαύκων, ὠφελοῖν ἂν τὸν τοῦ θεοῦ οἶκον, εἴ μοι ἐθέλοι πείθεσθαι.
- 45 Εἶτα, ἔφη ὁ Σωκράτης, τὸν θεῖον οὐ δυνάμενος πείσαι, Ἀθηναίους πάντας μετὰ τοῦ θεοῦ νομίζεις σοι πείθεσθαι; Φυλάττου, ὦ Γλαύκων, ὅπως μὴ τοῦ εὐδοξείν³⁰ ἐπιθυμῶν εἰς τὸναντίον ἔλθῃς. Εἰ οὖν ἐπιθυμεῖς εὐδοκιμεῖν²⁹ τε καὶ θαυμάζεσθαι ἐν τῇ πόλει, πειρῶ κατεργάσασθαι³¹ ὡς μάλιστα τὸ εἰδέναι, ἃ βούλει πράττειν· ἐὰν γὰρ τούτῳ διενέγκας τῶν ἄλλων ἐπιχειρῆς τὰ τῆς πόλεως πράττειν, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ πάνυ ῥαδίως τύχοις, ὦν ἐπιθυμεῖς.

17 ἀνα-βάλλω <i>u.</i> ἀνα-βάλλομαι	aufschieben
18 προσ-απο-βάλλω	noch zusätzlich verlieren
19 ἀπὸ στόματος	"aus dem Mund", auswendig
20 εἰκάζω	1. vergleichen 2. Vermutungen anstellen
21 εἰδῶ, εἰδήσ...	<i>Konjunktiv zu οἶδα</i>
22 ἴσως	vielleicht
23 ἀ-μελέω τινός	vernachlässigen (<i>Gegensatz</i> : ἐπι-μελέομαι τινός)
24 ὁ σίτος	Nahrung, Getreide
25 τρέφω	ernähren
26 παμ-μεγέθης, -ες	außerordentlich groß, umfangreich
27 εἴσομαι	<i>Futur zu οἶδα</i>
28 συν-ίσταμαι ἐκ	bestehen aus
29 ὁ θεῖος	Onkel
30 εὐ-δοξέω, εὐ-δοκιμέω	berühmt sein
31 κατ-εργάζομαι	zuwege bringen, schaffen